

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se zrušuje rámcové rozhodnutí 2004/68/SVV

KOM(2010) 94 v konečném znění – 2010/0064 (COD)

(2011/C 48/24)

Zpravodajka: **paní SHARMA**

Dne 22. července 2010 se Rada a Evropský parlament, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci *návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterým se zrušuje rámcové rozhodnutí 2004/68/SVV*

KOM(2010) 94 v konečném znění – 2010/0064 (COD).

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. září 2010.

Na 465. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. září 2010 (jednání dne 15. září 2010), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 110 hlasy pro a 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV **přísně odsuzuje veškeré pohlavní zneužívání a vykořisťování dětí** a chválí Komisi za posílení evropského závazku v boji proti pohlavnímu zneužívání prostřednictvím nahrazení rámcového rozhodnutí 2004/68/SVV novou, objektivnější směrnici. Závažnost trestných činů, míra újmy a stupeň rizika a zranitelnosti dětí na celém světě se nesmí nikdy podcenit. Ochrana dětí na všech úrovních musí být prioritou a obětem a delikventům musí být věnována maximální pozornost za účelem jejich rehabilitace a podpory budoucí sociální ochrany.

1.2 EHSV znovu vyzývá ty členské státy, které tak dosud neučinily, **jakož i Evropskou unii, podle nové Lisabonské smlouvy, aby jako naléhavou záležitost podepsaly a ratifikovaly Úmluvu Rady Evropy o ochraně dětí proti sexuálnímu vykořisťování a zneužívání a Opční protokol k Úmluvě OSN o právech dítěte o prodeji dětí, dětské prostituci a dětské pornografii**, aby mohla EU efektivně přezkoumat, jak je nakládáno s Evropany, kteří zneužívají děti⁽¹⁾. Evropská unie by v rámci bilaterálních dohod mohla mít vliv při přesvědčování dalších evropských zemí (např. Rusko, Bosna a Hercegovina) k podpisu úmluvy. **Začlenění ustanovení Úmluvy Rady Evropy do práva EU bude účinné**

⁽¹⁾ Viz zmínku ve stanovisku EHSV, Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 43. Úmluva Rady Evropy o ochraně dětí před sexuálním vykořisťováním a zneužíváním, 25.10.2007: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/treaties/Html/201.htm>. Následující státy dosud nepodepsaly Úmluvu: Česká republika, Maďarsko, Lotyšsko a Malta (<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=201&CM=&DF=&CL=ENG>).

Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie. Přijetí: květen 2000. Vstup v platnost: leden 2002. Viz <http://www2.ohchr.org/english/law/crc-sale.htm>.

Následující členské státy dosud neratifikovaly Opční protokol o právech dítěte: Česká republika, Finsko, Irsko, Lucembursko a Malta (http://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtidsg_no=IV-11-c&chapter=4&lang=en).

nější než vnitrostátní ratifikační postupy, a urychlí se tak přijímání vnitrostátních opatření a zajistí se lepší kontrola provádění.

1.3 Je důležité disponovat právním rámcem pro stíhání a souzení pachatelů za pohlavní zneužívání a pohlavní vykořisťování. **Nejdůležitější však musí být prevence, a to v celé Evropě, a je nutné se jí věnovat paralelně s právními předpisy.** To je označováno za jeden z cílů směrnice, avšak ta se této otázce nevěnuje dostatečně. EHSV by mohl vypracovat stanovisko, jež by přezkoumalo preventivní opatření a zdůraznilo případové studie osvědčených postupů občanské společnosti a vlád z celého světa v oblasti preventivních mechanismů.

1.4 EHSV doporučuje zřízení platformy pro výměnu osvědčených postupů za účelem potírání těchto trestných činů za využití legislativních a nelegislativních mechanismů pro přípravu metodických nástrojů a školení. To by mohlo zahrnovat také užší spolupráci s organizacemi občanské společnosti, sociálními partnery a nevládními organizacemi na podporu vzdělávání a zvyšování povědomí na místní úrovni.

1.5 EHSV žádá evropské instituce (Evropskou komisi, Radu a Evropský parlament), které mají silné a privilegované postavení, aby vyvinuly společně tlak na třetí země, zejména na rozvinuté země světa (např. USA, Kanada, Japonsko, Austrálie, Rusko) a požadovaly **odstranění internetových stránek, jejichž obsahem je pohlavní zneužívání dětí**. EU musí být důraznější v požadování odpovídajících opatření od ICANN⁽²⁾.

⁽²⁾ Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (Internetové sdružení pro přidělování jmen a čísel).

1.6 EHSV si přeje, aby byly prioritně odstraněny internetové stránky obsahující materiál týkající se pohlavního zneužívání dětí, a tam, kde odstranění není možné, aby byly zablokovány. V této souvislosti by EHSV mohl vypracovat stanovisko spojené s konzultací zainteresovaných stran a občanské společnosti o dopadech odstranění a zablokování stránek.

1.7 EHSV vyzývá členské státy, aby využily možnost, kterou skýtá tato nová směrnice, a zahájily debatu o minimální hranici pohlavní dospělosti v celé Evropě. V souvislosti s mobilitou, migrací a měnícími se sociálními hodnotami v Evropě je třeba vést debatu a konzultace o vlivu „tradicí“ na toto téma.

1.8 EHSV doporučuje, aby Komise poskytla jasné definice určitých pojmů, které by mohly být zdrojem nejasného výkladu při provádění do vnitrostátní legislativy.

1.9 EHSV žádá, aby směrnice obsahovala jednotné časové lhůty pro všechny členské státy. EHSV by tam, kde je to vhodné, dále navrhl, aby „ustanovení o promlčení“ začínalo, když oběť dosáhne věku 18 let.

1.10 EHSV byl ve své práci podpořen mnoha nevládními organizacemi a experty činnými v oblasti ochrany dětí, a jejich doporučení lze nalézt na jejich internetových stránkách⁽³⁾. EHSV uznává chvályhodnou práci všech nevládních organizací činných na celém světě v oblasti ochrany dětí a chválí evropské instituce, Radu Evropy a OSN za poskytování právních mechanismů v oblasti ochrany proti pohlavnímu zneužívání dětí.

2. Souvislosti a cíle nové směrnice

2.1 EU uznala práva dětí v článku 3 (Smlouva o EU) Lisabonské smlouvy a v Listině základních práv, zejména v článku 24 a jeho právním základě, jenž stanoví povinnost jednat v zájmu zajištění nezbytné ochrany dětí. Požaduje se v něm, aby byl ve všech opatřeních týkajících se dětí **prvořadým hlediskem nejlepší zájem dítěte**, v souladu s Úmluvou OSN o právech dítěte. To se odráží v cílené politice podpory, ochrany a dodržování práv dětí, jejíž součástí je strategie pro mládež v rámci vnitřních a vnějších politik EU.

2.2 V souladu s návrhy na předcházení obchodování s lidmi, boj proti němu a na ochranu obětí a s programem Bezpečnější internet rozšiřuje nová směrnice procesní a trestní právo v členských státech s ohledem na ochranu dětí. Posílena bude rovněž účinnost preventivních opatření v celé EU, čímž se zabrání tomu, aby delikventi odcházeli páchat trestné činy do členských států s mírnějšími pravidly. Jednotné definice pojmů by umožnily podpořit výměnu užitečných běžných údajů, zlepšit srovnatelnost údajů a zjednodušit mezinárodní spolupráci.

⁽³⁾ IWF (www.iwf.org.uk), ECPAT International (<http://www.ecpat.com>), Save the Children (www.savethechildren.org), Missing Children Europe (www.missingchildreneurope.eu), Amnesty International (www.amnesty.org).

2.3 Nová směrnice se bude zabývat:

— novými trestnými činy spáchanými prostřednictvím informačních technologií **včetně tzv. „groomingu“**;

— **pomocí s vyšetřováním trestných činů a vznášením obvinění**;

— stíháním trestných činů spáchaných v zahraničí občany EU i osobami s obvyklým bydlištěm v EU – **tyto osoby budou stíhány i v případě, že trestný čin spáchají mimo EU**;

— novými ustanoveními týkajícími se ochrany obětí, jež mají zajistit, že oběti budou mít snadný **přístup k opravným prostředkům a nebudou trpět účastí v trestním řízení**;

— předcházením trestným činům prostřednictvím opatření zaměřených na pachatele, kteří se již v minulosti dopustili trestného činu, aby se předešlo opětovnému páčání trestných činů a **omezil přístup k dětské pornografii na internetu**.

3. Obecné připomínky k důvodové zprávě

3.1 Při vědomí toho, že „prvořadým hlediskem při provádění všech opatření zaměřených na boj proti těmto trestným činům musí být nejlepší zájem dítěte, a to v souladu s Listinou základních práv Evropské unie a s Úmluvou OSN o právech dítěte“, podporuje EHSV rozhodnutí dodržovat při aktualizaci, rozšiřování a posilování vnitrostátních legislativ zásadu subsidiarity. Členské státy musí být při určování extraterritoriální příslušnosti pro trestné činy schopny vyloučit požadavek oboustranné trestnosti. **Členské státy by měly mít pravomoc trestně stíhat všechny formy pohlavního zneužívání dětí.**

3.2 **Stávající a nové právní předpisy musí být lépe vymáhány** a monitorovány Komisí, za pomoci Europolu a donucovacích orgánů, aby bylo zajištěno, že bude ochrana dětí prioritou. Je třeba stanovit společné zásady a kritéria pro určování stupně závažnosti trestných činů pohlavního zneužívání a pohlavního vykořisťování. EHSV doporučuje zřízení platformy pro výměnu osvědčených postupů za účelem potírání těchto trestných činů za využití legislativních a nelegislativních mechanismů pro přípravu metodických nástrojů a školení. To by mohlo zahrnovat také užší spolupráci s organizacemi občanské společnosti, sociálními partnery a nevládními organizacemi na podpoře vzdělávání a zvyšování povědomí na místní úrovni.

3.3 Na úrovni EU je zapotřebí transparentně monitorovat veřejně exponované případy z politické či církevní sféry či z několika různých sfér, aby se tak předešlo jejich opakování⁽⁴⁾.

3.4 Za účelem posílení prevenčních mechanismů a snížení zranitelnosti obětí by měla být směrnice v souladu i s dalšími politikami EU včetně politiky sociálního zabezpečení, vzdělávací a rodinné politiky, politiky zaměstnanosti a s digitální agendou. Vysoce ohrožené skupiny dětí zahrnují přistěhovalce, žadatele o azyl, děti bez doprovodu, sociálně znevýhodněné, vyloučené ze společnosti nebo postižené děti, děti v náhradní péči a ty, které žijí v rodinách, v nichž v minulosti došlo k násilnictví či zneužívání.

3.5 Informovanost donucovacích orgánů v USA a v Evropě poukazuje na to, že existuje silná souvislost mezi stahováním materiálu obsahujícího pohlavní zneužívání nemluvnat a sexuálním zneužíváním dětí ve skutečnosti. Odstupňování trestů pouze na základě povahy kontaktu pravděpodobně zvyšuje počet dětí (zejména kojenců) vystavených riziku sexuálního zneužití.

3.6 92 % internetového obsahu týkajícího se pohlavního zneužívání dětí je poskytováno ze Severní Ameriky, Evropy a Ruska⁽⁵⁾. EHSV má za to, že Evropská komise, Rada a Evropský parlament mají silné a privilegované postavení, díky němuž mohou vyvíjet tlak na země mimo EU, zejména na rozvinuté země, a požadovat **odstranění** internetových stránek, jejichž obsahem je zneužívání dětí.

3.7 Je třeba více propagovat „kulturu počítačové bezpečnosti“ a evropskou digitální agendu⁽⁶⁾ mezi občany. Vzhledem k tomu, že se zintenzivňuje vzájemné sdílení fotografií zneužívajících dětí⁽⁷⁾ a tzv. „grooming“ na sociálních sítích, je třeba přijmout okamžitá opatření za účelem zjištění a stíhání osob, které zneužívají, těch, kdo stránky či fotografie navštěvují, a poskytovatelů těchto služeb a stránek, a zjistit a zastavit tok finančních transakcí za účelem přístupu k fotografiím zneužívajících dětí. Existuje technologie, díky níž je možné identifikovat všechny složky řetězce zneužívání a EU musí být důraznější v požadování odpovídajících opatření od ICANN⁽⁸⁾.

⁽⁴⁾ Několik nedávno ohlášených případů zneužívání, z nichž některé byly odhaleny díky zásahu státu, poukazuje na širokou škálu systematického zneužívání v církevních institucích, ganziích pedofilů a školách a sirotčincích, z nichž byla řada po desetiletí utajována s cílem ochránit reputaci či pověst zapletených osob a institucí.

⁽⁵⁾ http://www.iwf.org.uk/documents/20100511_iwf_2009_annual_and_charity_report.pdf.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm.

⁽⁷⁾ Projekt ISIS potvrdil, že na sítích určených ke sdílení souborů se za minutu vymění tisíce souborů obsahujících materiál zobrazující sexuální zneužívání. „Supporting Law Enforcement in Digital Communities through Natural Language Analysis“ (Podpora prosazování práva v digitálních společenstvích prostřednictvím analýzy přirozeného jazyka), mezinárodní workshop v oblasti počítačové forenzní vědy, edice Lecture notes in Computer Science 5158 (poznámky z přednášek v oblasti počítačové vědy) nakladatelství Springer, 2008, s. 122-134.

⁽⁸⁾ Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (Internetové sdružení pro přidělování jmen a čísel).

3.8 Směrnice se jednoznačně soustředí na „nejlepší zájem dítěte“ a „ochranu dětí“. Celkově však ve směrnici chybí podrobnosti o „preventivních“ opatřeních, která mají být zavedena. **Prevence musí být nejdůležitější, a to v celé Evropě, a je třeba se jí věnovat paralelně s právními předpisy.** Komise má v oblasti prevence málo pravomocí, ale v rámci směrnice by měla podporovat a vytvářet mechanismy, jež by umožnily jiným preventivní opatření provádět.

3.9 V souvislosti s prevencí by mohlo být požádáno o další financování za účelem rozšíření programů Komise (např. DAPHNE a rámcový program) a rozvíjení nových programů, které mají být prováděny partnery občanské společnosti. EHSV se domnívá, že zvyšování povědomí veřejnosti o existenci specifických zákonů sloužících trestání specifického chování poškozující děti by mohlo fungovat jako efektivní mechanismus prevence.

3.10 Pro prevenci pohlavního zneužívání dětí je zásadní intervence a musí být využívána spolu s právními sankcemi. Z tohoto důvodu by EHSV chtěl navrhnout, aby v kapitole Odůvodnění a cíle návrhu, kde se uvádí, že „mezi specifické cíle patří účinnější stíhání trestných činů, ochrana práv obětí a předcházení pohlavnímu zneužívání a vykořisťování dětí“, by text měl být doplněn o **„a to i prostřednictvím rychlé identifikace dětských obětí příslušně zaškoleným personálem a zásahu zaměřeného na dětské oběti a pachatele“.**

3.11 Komise musí zvážit určení preventivních opatření a postihů, pokud jde o zneužívání mezi vrstevníky a obchodování s obrazovým materiálem. Vzhledem k tomu, že se zintenzivňuje sdílení souborů a tzv. grooming na sociálních sítích, je třeba přijmout okamžitá opatření za účelem zjištění a stíhání osob, které zneužívají, těch, kdo stránky navštěvují, a jejich poskytovatelů.

3.12 V návrhu (odůvodnění a cíle) se zdůrazňuje, že „nezanedbatelná část dětí v Evropě může být během svého dětství obětí sexuálního násilí“. Zvážit je nutné také ohrožení **dětí ze zemí mimo Evropu**: neboť dítě je dítětem, ať už žije kdekoliv na světě, a proto musí být chráněno i před cestujícími sexuálními delikventy z Evropy, kteří zneužívají děti z jiných evropských zemí nebo děti ze zemí mimo Evropu.

3.13 Pojem dětská pornografie (název, definice a v rámci textu) by měl být nahrazen pojmem **„fotografie či materiál pohlavně zneužívající děti“.** Pornografie je spojována s erotikou.

3.14 „**Turistika**“ – ve směrnici (bod odůvodnění 9) se používá termín „sexuální turistika“. Experti a nevládní organizace činní v této oblasti nyní používají termín „cestující sexuální delikventi“⁽⁹⁾. „Turistika“ je spojována s dovolenou, radostí a zábavou, na což jsme upozornili již v minulém stanovisku EHSV k tématu ochrana dětí před cestujícími sexuálními delikventy⁽¹⁰⁾.

3.15 „**Tradice**“ (bod odůvodnění 7) – „Tato směrnice neupravuje politiku členských států, pokud jde o sexuální praktiky prováděné se souhlasem zúčastněných stran [...] při vývoji člověka s přihlédnutím k různým kulturním a právním tradicím [...]“. EHSV doporučuje, aby v souvislosti s mobilitou, migrací a měnícími se sociálními hodnotami v Evropě byly vedeny debaty a konzultace o vlivu „tradicí“ na toto téma. Konzultace a právní dopady by se měly týkat kulturních praktik, například ženské obřizky, jež by mohla být považována za pohlavní zneužívání dětí.

3.16 „**Veřejně přístupné**“ (bod odůvodnění 13) – Dětsk[ou] pornografi[i] [...] nelze považovat za vyjadřování názoru. V rámci boje proti dětské pornografii je nezbytné snížit oběh materiálů zobrazujících zneužívání dětí tím, že bude pachatelům ztíženo nahrávání takového obsahu na „veřejně přístupné internetové stránky“. **Směrnice musí zabránit materiálům týkajících se zneužívání dětí na jakémkoliv médiu⁽¹¹⁾ a v jakékoliv formě.** Pojem „zobrazuje“ nepokrývá veškerý dostupný materiál a směrnice by také měla pokrývat i materiály zobrazující zneužívání dětí „nevizuálního“ charakteru. Směrnice by měla dále zohlednit koncepci „umělecké svobody“, jakož i „vyjádření názoru“, a zajistit, aby ani jeden z těchto pojmů nemohl být zneužit v rámci materiálů zobrazujících zneužívání dětí. Z tohoto důvodu by měl být čl. 2 písm. b) obsahující definici „dětské pornografie“ upraven následujícím způsobem (i): **jakýkoli materiál, který představuje dítě [...]**, (ii): **jakákoli prezentace pohlavních [...]**, a (iii): **jakýkoli materiál, který představuje osobu se vzhledem dítěte [...]**.

3.17 V souvislosti s „podporou pro poskytovatele internetových služeb, aby dobrovolně vypracovali kodex chování a pokyny pro zablokování přístupu na takové internetové stránky“ (bod odůvodnění 13), EHSV chce zdůraznit, že prioritou musí být odstranění obsahu u zdroje a pouze tam, kde to není možné (mimo EU), zablokovat přístup na tyto stránky. V EU by toto mělo být zákonným požadavkem, pokud průmysl, poskytovatelé internetových služeb a hospodářské a finanční subjekty, jako například společnosti vydávající kreditní karty, myslí svůj závazek k boji proti zneužívání vážně.

⁽⁹⁾ CEOP.

⁽¹⁰⁾ Viz poznámka pod čarou 1.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C 224, 30.8.2008, s. 61.

4. Konkrétní připomínky k článkům směrnice

4.1 Článek 1 (předmět) by měl zahrnovat sankce v oblasti **pohlavního zneužívání** a pohlavního vykořisťování dětí a **prezentace materiálů týkajících se pohlavního zneužívání dětí**.

4.2 Článek 2, písm. b), (iv): „realistické obrázky dítěte, které se účastní“ by měl obsahovat také „**nebo je zobrazeno jako účastník se**“.

4.3 Článek 2, písm. b): slovo prvotně by mělo být vyškrtnuto v celém rozsahu, jelikož snižuje zaměření na spojení „k sexuálnímu účelům“.

4.4 Článek 2, písm. e): Vyškrtnout výjimky „s výjimkou států nebo jiných veřejných orgánů vykonávajících státní moc a veřejných mezinárodních organizací“. Pokud se jedná o právnické osoby, v souvislosti s pohlavním zneužíváním dětí nesmí existovat beztrestnost.

4.5 Článek 3 odst. 3, a článek 8 týkající se „pohlavní dospělosti“: S ohledem na větu „Účast na sexuálních praktikách s dítětem, které podle právních předpisů daného státu nedosáhlo věku pohlavní dospělosti [...]“ – je třeba konstatovat, že úmluva OSN o právech dítěte a evropská definice dítěte definuje dítě jako „osobu mladší 18 let“, a že tato terminologie je proto protichůdná. Toto částečně řeší článek 8 („Sexuální praktiky mezi vrstevníky prováděné se souhlasem zúčastněných stran“). Články 3, 4, 5 a 8 navíc neupravují sexuální praktiky dětí, prováděné se souhlasem zúčastněných stran ve věku pohlavní dospělosti či vyšším. EHSV se domnívá, že je zapotřebí další debata a hlubší ujasnění věci. EHSV vyzývá členské státy, aby využily možnost, kterou skýtá tato nová směrnice, a zahájily debatu o minimálním věku pohlavní dospělosti v celé Evropě. Většího ujasnění je také třeba u pojmu „podobný věk“.

Čl. 3 odst. 4 i): Vzhledem k počtu případů, k nimž dochází v rodinách, by měla být do rámce postavení důvěry zahrnuta „rodičovská zodpovědnost“. Bylo by to v souladu s článkem 5 úmluvy OSN a právech dítěte. Dále pak slovo „uznávaného“ ve spojitosti s „postavení[m] důvěry, autority nebo vlivu nad dítětem“ by mělo být vyškrtnuto – to je skutečně znepokojující záležitost, vzhledem k tomu, co se děje v Evropě, a to nejen pokud jde o gangy pedofilů, ale rovněž v rodinách, církvi a vzdělávacích a alternativních institucích. Zásadní je, že nesmí existovat žádná imunita proti stíhání nebo výsledku ani omezení přístupu odpovědných orgánů, ať už politických, či církevních, ke spisům.

4.6 Čl. 3 odst. 5: Na seznam praktik souvisejících s trestnými činy pohlavního zneužívání by měl být zařazen také „exhibicionismus“, který by měl být vhodně definován Evropskou komisí⁽¹²⁾.

4.7 Čl. 4 odst. 2, 3, 4 a 5 se týkají „pornografických představení“ a zabývají se přímou účastí skutečného dítěte. Mohlo by to být zaměněno s článkem 5, v němž se jedná o „trestné činy dětské pornografie“. Poznámka na vysvětlenou by byla vhodná za účelem předejít tomuto nedorozumění.

4.8 Články 4 až 8: Směrnice musí obsahovat jasnou definici slov „vědomý“ a „úmyslný“.

4.9 Článek 4 odst. 1: Pojem „úmyslný“ by měl být vyškrtnut, neboť jeho zachování umožňuje pachatelům odvolávat se na neznalost věku obětí za účelem uniknutí trestu⁽¹³⁾.

4.10 Čl. 4 odst. 8: „Účast na sexuálních praktikách s dítětem [...]“ by měl uvádět také **či souhlas k účasti** a měl by umožňovat trestní stíhání **zda k sexuální praktice došlo či nikoliv**.

4.11 Článek 6 (Navazování kontaktu s dětmi za účelem sexu) by měl být rozšířen tak, aby zahrnoval různé formy groomingu, včetně groomingu pod ochranou dospělé osoby a offline groomingu.

4.12 Články 7 a 9: Tyto články by měly v souladu se zbytkem směrnice definovat trestní sazby za tento trestný čin.

4.13 Čl. 7 odst. 3 písm. b): Část cestujících delikventů jsou situační pachatelé, kteří využijí příležitosti k pohlavnímu zneužití, když se jim naskytne. EHSV z tohoto důvodu doporučuje, aby **„organizace cest a/nebo jiných organizací za účelem spáchání trestných činů uvedených v člancích 3 až 7“** byla trestná.

4.14 Článek 8: Znění „pokud při tomto jednání nedošlo ke zneužití“ by mělo být nahrazeno **„pokud při tomto jednání nedošlo k nátlaku“**.

4.15 Článek 9 (přítěžující okolnosti) by mohl také zahrnovat písm. i): „trestný čin byl spáchán za použití hrubého násilí či hrozby nebo způsobil **či mohl způsobit** dítěti vážnou újmu“.

4.16 EHSV navrhuje, aby s ohledem na poškození, které takový trestný čin způsobuje dětským obětem a které je ovlivňuje až do doby dospělosti, neměly tyto trestné činy promlčecí lhůty nebo nezanikaly po určitém minimálním období.

4.17 Články 10 a 12 neberou v úvahu, že se delikventi přemísťují, ani nečiní dost pro to, aby bylo těmto delikventům cestování znemožněno. V předchozím stanovisku⁽¹⁴⁾ spolupracoval EHSV s ECPAT⁽¹⁵⁾ a doporučil následující:

— prověřování a zákaz;

— kanály pro dvoustrannou spolupráci;

— dohody o vyhošťování odsouzených delikventů;

— využívání příkazů pro cesty do zahraničí (Foreign Travel Orders – FTO).

4.18 Článek 11 (Odpovědnost právnických osob): Právnické osoby by měly nést odpovědnost, v případě, že delikventovi jeho jednání umožní, a to ať už z toho mají prospěch, či nikoliv. Proto by slovní spojení „v jejich prospěch“ (které spáchá jakákoliv osoba) mělo být vyškrtnuto.

4.19 Čl. 12 odst. b (Sankce ukládané právnickým osobám): Tento článek by měl být pozměněn tak, aby delikventům nezařadily pouze provozování obchodní činnosti, ale „veškeré činnosti“, při nichž přicházejí do kontaktu s dětmi.

4.20 Článek 13 (Nezahájení trestního stíhání) by měl **„zajistit“** a ne pouze „umožnit“, aby děti, které byly zapojeny do protiprávních činností v přímém důsledku toho, že byly oběťmi těchto trestných činů, nebyly trestně stíhány ani trestány.

4.21 Článek 14 se týká „vyšetřování a trestního stíhání“. Aby bylo vyšetřování a trestní stíhání praktické a účinné, je třeba zavést opatření, která zajistí skutečný a efektivní přístup k finančním prostředkům na odbornou přípravu a poradenství a pro výzkum v oblasti nových a budoucích technologií. Výzkumný proces musí být naprosto transparentní. Článek by měl rovněž stanovit nepromlčitelnost některých druhů trestných činů.

4.22 Čl. 14 odst. 2: S ohledem na „dostatečně dlouhou dobu“ by členské státy měly mít možnost flexibility při uplatňování promlčení, aby mohly zohlednit také závažnost dopadu na život, zdraví a/nebo dobrý stav oběti.

4.23 EHSV doporučuje, aby směrnice specifikovala, že promlčecí lhůta existující ve vnitrostátní legislativě začíná při dosažení plnoletosti oběti. Výbor dále navrhuje, aby Komise pracovala na podpoře harmonizace vnitrostátní promlčecí lhůty s cílem zamezit nejasnostem či omylům v případě, že orgány činné v trestním řízení provádějí přeshraniční vyšetřování.

⁽¹²⁾ Na toto téma bylo nedávno upozorněno v rámci jednoho případu v Portugalsku.

⁽¹³⁾ ECPAT doporučuje specifické ustanovení o převedení důkazního břemene u osoby obsažené na materiálech týkajících se zneužívání dětí tak, aby bylo převedeno na osoby vyrábějící, distribuující či vlastnící tyto materiály. Tento krok byl již učiněn v Nizozemsku.

⁽¹⁴⁾ Viz poznámka pod čarou 1.

⁽¹⁵⁾ ECPAT – End Child Prostitution, Child Pornography and the Trafficking of Children for Sexual Purposes (skoncovat s dětskou prostitucí, dětskou pornografií a obchodováním s dětmi za sexuálními účely). ECPAT má zvláštní poradní status při Hospodářské a sociální radě OSN (ECOSOC).

4.24 V čl. 14 odst. 3: [...] „účinné vyšetřovací nástroje“ [...], je zásadní zajistit, aby společně s těmito nástroji byli k dispozici odborně vyškolení pracovníci, kteří budou tyto nástroje využívat.

4.25 Článek 15 prosazuje „sdělení podezření“, ale nestanoví podrobnosti pro otázky mechanismu a finančních prostředků, jež by měly být přiděleny s cílem účinně podpořit rychlé zásah odborníků pracujících s dětmi. S ohledem na nedostatečné hlášení trestných činů pohlavního zneužívání dětí je třeba ve všech členských státech vytvořit účinný a přístupný mechanismus informování.

4.26 Za účelem včasného sdělování podezření nebo aktuálních okolností pohlavního zneužívání a vykořisťování je důležité zajistit, aby odborníci podávající informace v dobré víře byli chráněni před trestněprávními a občanskoprávními žalobami, stížnostmi před etickými výbory či před stíháním za porušení pravidel důvěrnosti.

4.27 Čl. 16. odst. 1 písm. d) (Soudní příslušnost a koordinace trestního stíhání) neuvádí aspekty týkající se vydání podezřelých. Tento aspekt je uveden v článku 5 Opčního protokolu k úmluvě OSN o právech dítěte a měl by být zmíněn také ve směrnici Komise. Věta uvedeného písmene „[...] právnické osoby usazené na území [...]“ by měla být rozšířena o „[...] **usazené či provozující činnost na [...]**“.

4.28 Čl. 16. odst. 2: Pro větu „[...] jeho soudů vztahovala i [...] podle článků 3 a 7[...]“ EHSV navrhuje, aby byly doplněny články 3, 4, 5, 6 a 7.

4.29 Čl. 16 odst. 3: Pokud berou členské státy otázku ochrany dětí z celého světa vážně, nesmí existovat žádné výjimky. Proto by měla být zrušena možnost členského státu „rozhodnout, že nebude uplatňovat [...] nebo že je bude uplatňovat pouze ve zvláštních případech nebo za zvláštních okolností, pokud byl trestný čin spáchán mimo jeho území“.

4.30 Čl. 17. odst. 1: S ohledem na větu „se poskytuje pomoc“ doporučuje EHSV, aby každý členský stát zajistil, že dětem, které se staly oběťmi podle článku 3 až 7, bude zajištěna dostatečná a specializovaná pomoc, včetně ubytování na bezpečném místě, lékařské a psychologické péče a vzdělání. Členské státy by měly zajistit, že tyto služby budou poskytovat školení odborníci a budou respektovat kulturní identitu a původ dítěte, jakož i jeho pohlaví a věk⁽¹⁶⁾. Tato opatření omezí zranitelnost a posílí prevenci.

4.31 Článek 19 týkající se vyšetřování trestných činů je uveden v článku 8 Opčního protokolu k úmluvě OSN o právech dítěte, což by mělo být zohledněno ve směrnici Komise.

⁽¹⁶⁾ Prohlášení z Ria de Janeiro a výzva k prevenci a zastavení sexuálního vykořisťování dětí a mladistvých.

4.32 EHSV by také rád doporučil, aby se poukázalo na hlavní směry usnesení ECOSOC 2005/20 Organizace spojených národů týkající se ochrany dětských obětí a svědků trestných činů⁽¹⁷⁾.

4.33 Mnoho dětí, které byly zneužívány rodiči, kteří je prodali, drogovými dealery či dospělými osobami zapojenými do prostituce, ztratilo důvěru v dospělé, což znamená, že základ důvěry mezi dítětem a dospělým musí být obnoven předtím, než bude zahájeno vyšetřování. Členské státy musí proto identifikovat dětské oběti a rehabilitovat život dítěte, např. prostřednictvím ubytování, péče, ochrany a speciálních psychologických služeb, za účelem vymáhání práva a stíhání trestných činů.

4.34 Čl. 19 písm. e): po stávajícím znění „počet výslechů byl co nejmenší a výsledky proběhly pouze v případech, že je to naprosto nezbytné pro účely trestního řízení“, by mělo být doplněno **nebo pro zajištění bezpečnosti a dobrého stavu dítěte**.

4.35 Článek 21 (Zablokování přístupu k internetovým stránkám) by měl být přepracován⁽¹⁸⁾. Odstraňování internetových stránek by mělo být upřednostňováno před jejich blokováním, jež by mělo být doplňkovým opatřením vhodným pro případy, kdy stránky nelze odstranit. Blokování může fungovat vedle odstraňování jako krátkodobé opatření vhodné k rušení přístupu a ochraně nevinných uživatelů před obsahem týkajícím se pohlavního zneužívání dětí⁽¹⁹⁾. Tento článek by měl od členských států požadovat okamžité zrušení stránky.

4.36 Pokud není možné odstranění ihned, mělo by být vyvinuto úsilí zaměřené na sledování pohybu a aktivit na internetových stránkách spojovaných se šířením obsahu týkajícího se pohlavního zneužívání dětí s cílem opatřit údaje pro oprávněné orgány a orgány činné ve vymáhání mezinárodního práva, a zajistit tak pozdější odstranění takového obsahu a vyšetřování jeho šířitelů. EHSV doporučuje:

- mezinárodní úsilí rejstříků jmen domén a příslušných orgánů o rušení registrace domén spojených s pohlavním zneužíváním dětí;
- zvýšené úsilí o vyšetření sdílení souborů, včetně vzájemného sdílení.

4.37 Čl. 21 odst. 2: Je třeba vyvinout úsilí také za účelem nařízení či jiného zajištění toho, aby finanční instituce vyvinuly činnost za účelem vysledování a zastavení finančních transakcí provedených jejich prostřednictvím, které souvisí s přístupem k materiálu obsahujícímu pohlavní zneužívání dětí.

⁽¹⁷⁾ Viz <http://www.un.org/docs/ecosoc/documents/2005/resolutions/Resolution%202005-20.pdf>.

⁽¹⁸⁾ Viz zpráva nadace Internet Watch Foundation (IWF) o blokování a rušení stránek.

⁽¹⁹⁾ <http://www.iwf.org.uk/public/page.148.htm>.

5. Další body pro případné zahrnutí do směrnice

5.1 Směrnice se vůbec nezmiňuje o ochraně dat: ochrana dětí by vždy měla mít přednost před ochranou údajů a svobodou projevu za jistých přesně definovaných okolností, jak je stanoveno v Evropské úmluvě o lidských právech.

5.2 Na úrovni EU musí existovat užší spolupráce při vymáhání práva a musí být zavedeny národní i mezinárodní systémy pro zvládání delikventů a „systém varování“ pro pohřešované děti.

5.3 Návrh se nezabývá případy, kdy jsou osobami zneužívajícími dítě rovněž děti. Takové případy musí být řešeny jako zvláštní případy a mohly by spadat pod článek 9. Jsou předmětem pouze velmi krátkého komentáře o intervenčních programech v rámci článku 20 ⁽²⁰⁾.

5.4 Za plného zohlednění zásady subsidiarity vyzývá EHSV členské státy, aby zvážily přijetí specifických opatření za účelem zajištění toho, že budou existovat potřebné kontrolní mechanismy a psychologická podpora pro osoby zajišťující ochranu obětí s cílem omezení zhoršení psychického stavu. Z hlediska personálu by toto mělo být povinným požadavkem a ne volitelnou možností.

5.5 EHSV oceňuje Komisi za to, že uznala, že je více zapotřebí „výměna informací a zkušeností v oblasti trestního stíhání, ochrana a prevence, zvyšování informovanosti, spolupráce se soukromým sektorem a podpora samoregulace [...]“. V této souvislosti by EHSV rád zdůraznil potřebu zohlednit otázku pracovišť. To by umožnilo zaměstnavatelům a zaměstnancům, aby si byli vědomi své odpovědnosti za oznamování nelegální činnosti, jež může vyjít poprvé na světlo v místě zaměstnání nebo díky zákazníkům/dodavatelům ⁽²¹⁾.

5.6 EHSV konstatuje, že provádění nové směrnice nepřinese žádné dodatečné náklady. Aby bylo možné zajistit co nejrychlejší vymýcení zneužívání, je však zapotřebí více prostředků na vyšetřování, publicitu, a rovněž na školicí a poradenské služby a služby právní podpory.

5.7 EHSV by podpořil zřízení **orgánu pro vymáhání mezinárodního práva**, jenž by se věnoval vyšetřování případů pohlavního zneužívání dětí po celém světě s cílem identifikovat a stíhat poskytovatele obsahu a zachraňovat děti před utrpením. Existuje řada taktických postupů ⁽²²⁾, které by mohly účinně minimalizovat dostupnost obsahu, a které by mohly – pokud by byly přijaty v celosvětovém měřítku – zajistit, aby mezinárodní reakce na tyto trestné činy měla vyšší účinnost, rychlost a odrazující efekt.

V Bruselu dne 15. září 2010.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI

⁽²⁰⁾ Odhaduje se, že asi jedna třetina sexuálních delikventů je mladší 18 let (May-Chahal and Herzog, 2003).

⁽²¹⁾ EHSV navrhl evropský projekt „Evropa proti sexuálnímu vykořisťování dětí – REKNĚTE NE!“ Viz stanovisko uvedené v poznámce pod čarou 1.

⁽²²⁾ Viz zpráva nadace Internet Watch Foundation.